

mas

ESTEVE FÀBREGAS I BARRI

BOIRA
IL·LUMINADA

PROSES DIVERSES
(1930 - 1980)

BIBLIOTECA SELECTA
BARCELONA

més del que el seu marit, en pau descansi, havia arraconat en tota la vida, cobrant lletres i treballant la vinya.

Li sabia greu haver transformat la casa, però el lloguer que en cobrava i el confort modern, que no havia tastat mai, li oferien una sòlida compensació. Després de tot, estava contenta del canvi i volgué celebrar l'estrena del piset, convidant alguns amics a sucucar quatre carquinyolis en una copeneta de moscatell. Entre els amics, hi vaig ser jo.

L'Abelarda, radiant de satisfacció, feia els honors de la casa. Obria portes i finestres, ens mostrava el menjador, la cuina, la seva cambra, el *plegatín* sota el llit, que permetria de dormir-hi una altra persona si la mestressa necessitava companyia, el brogit de la gentada que en aquella hora —les vuit del vespre— passava en tumult pel carrer.

El pis era una miniatura però acollidor. Em vaig adonar, i fins en una altra visita tot sol n'he fet la prova, que l'Abelarda, obrint les cames en forma de compàs, podria, si molt convé, posar un peu fix en el centre del rebedor i, sense moure'l, podria posar l'altre peu successivament a la cuina per mirar si l'olla bull, al dormitori per comprovar si ha tancat bé la finestra, al wàter per assegurar-se que ha tirat la cadena, al rebost...

Es, en fi, la pràctica d'aquell precepte essencial: «Viviu prop de tothom i de totes les coses». Perquè, si volem conviure bé amb els qui ens rodegen, cal desviure'ns per saber si, amb ells i en ells, «hem tancat bé les finestres o les hem deixades obertes; si la comuna vessa, si el rebost està ben proveït, i hem de vigilar que no se'ns aferri la casola».

DARNE

Apol·lo i dafne

per J. Grau Santos

i es diverteixen sorollosament. A la sortida dels clubs, l'Estranger coincideix amb la Donzella indígena, que ha treballat de nit a la botiga, i la molesta amb impertinències. Continuen molestant-la i perseguint-la altres noctàmbuls. Ella, seriosa, els esquiva tots i segueix el seu camí cap a casa, mentre pel carrer van passant embriacs i parelles abraçades.

-AMORRATXES

Quadre II

Un jove mahometà, resident a la costa, està enamorat d'una donzella cristiana. El moro pretén fer-la la seva muller, i la jove, que no vol unir la seva vida a un infidel, li manifesta repetidament el seu desamor.

Arribada la Festa, el poble es congrega a la plaça per a les danses. Els minyons escullen parella i la inviten a dansar, oferint-li un ram de flors silvestres. Durant el ball, apareix el Moro; s'adreça a la Cristiana i la convida al ball oferint-li una almorratxa (cantiret de vidre de quatre brocs, sense peu) amb flors i aigua d'olor. La noia, indignada i disposada a acabar d'un cop per sempre amb el seu indigne galantejador, agafa el gerret i el rebot amb violència a terra. La donzella fuig i l'àrab, avergonyit, es retira.

Les parelles reprenen els seus balls i celebren el triomf de la raça i de la fe, corrent i saltant, cada cop amb més vigor, tot voltant la plaça.

-DAFNE

Quadre III

Mentre Apol·lo toca la flauta, durant els seus

esplais pastorívols, vénen les Nimfes i l'envolten. Una de les noies —Dafne— li arriba al cor. Apol·lo, enamorat, la galanteja. La noia el defuig. Apol·lo insisteix en les seves pretensions amoroses, cada cop amb més vehemència. Dafne, reiteradament, refusa l'amor del déu i es fa escàpola. Apol·lo, co-bejós, l'encalça i, en el moment en què està a punt d'aconseguir-la, Gea (la Terra) escolta els crits de la casta donzella, obre la sina i colga la verge amorosament.

Apol·lo contempla atònit el trànsit de Dafne. La terra trontolla. A poc a poc, a l'indret on ha estat immolada la donzella, creix un llorer.

denes van a tancar la botiga i s'enduen cap a dintre les mostres del carrer.

NIT (Rètols lluminosos)

Escena 7^a — Gent del país i turistes (homes i dones). El Fotògraf. El Vigilant.

Els noctàmbuls es diverteixen sorollosament. El Fotògraf ambulat els va prenent instantànies en les més diverses poses, sota els llampecs del *flash*. El Vigilant intenta imposar l'ordre endebades... i acaba fotografiant-se amb el grup. Una turista porta la gorra de plat del guàrdia i aquest darrer el barretet de la noia.

Escena 8^a — L'Estranger. La Donzella. Conjunt d'etílics (homes i dones).

La nit avança i el públic va sortint dels clubs i dels espectacles. Els embriacs fan gestos i accions propis del seu estat; algun d'ells és conduït a rossegons per dos companys.

L'Estranger i la Donzella (Pas a dos).

L'Estranger molesta amb impertinències i persegueix pel carrer la Donzella del país que ha treballat de nit a la botiga.

Continuen molestant-la i perseguint-la altres noctàmbuls. L'estiren pels braços i pel vestit. L'obliguen a seguir amb ells, a estones. L'abracen per força. Intenten besar-la. Ella, seriosa, es defensa ardida. Els va esquivant tots i se'n va, corrent, a casa.

Escena 9^a — Conjunt d'amorosos (per parelles).

Els moviments van esllanguint-se, mentre les parelles es van allunyant cap al fons. Les llums es van extingint, gradualment. Quan la darrera parella queda immòbil, l'escena queda a les fosques.

INTERLUDI

QUADRE II — EL MORO I LA CRISTIANA

Eliminats la botiga de l'esquerra i els rètols de la dreta, queden la casa antiga i la platja i la mar al fons. El sol va daurant-se a mesura que es desplega l'acció.

Escena 1^a — El Moro. La Cristiana.

El Moro i la Cristiana (Pas a dos). El mahometà expressa el seu amor a la noia i aquesta el refusa. (Se'n van).

Escena 2^a — La Cristiana. Conjunt de veïns (de tots dos sexes). Després, el Moro.

El poble es congrega a la plaça per a les balles. Les dones s'hi porten les cadires per asseure's. Els fadrins escullen parella i la inviten a dansar, oferint-li un ram de flors silvestres. Comença el ball (música i coreografia inspirades en el «Ball del ciri de les donzelles» que, des del segle XIV, es manté viu a Lloret de Mar). El musulmà apareix de sobte, ricament abillat. Porta una almorratxa a la mà. El conjunt, sorprès, interromp el ball. El moro insisteix en les seves pretensions amoroses, tractant de guanyar-se la donzella; li ofereix el gerret amb flors i aigua perfumada, i la convida a dansar. La noia, indignada i disposada a acabar d'un cop per sempre amb el seu indigne galantejador, pren l'almorratxa i, davant el poble aplegat, la rebot a terra, on es fa bocins. Surt corrent per la dreta. El moro queda un moment parat i, a poc a poc, s'allunya confós per l'esquerra.

Escena 3ª — Conjunt de veïns i veïnes.

Les parelles reprenen els balls i celebren el triomf de la raça i de la fe cristiana, corrent i saltant, cada cop amb més vigor, tot voltant la plaça. (Música i coreografia inspirades en el «Toquen a córrer» de Lloret).

INTERLUDI

QUADRE III — APOLLO I DAFNE

Eliminada la casa antiga, queden únicament la platja i la mar al fons. Llum d'aurora, creixent.

Escena 1ª — Apollo. Nimfes. Després, Dafne.

Apollo toca la flauta (Solo).

En sentir-lo tocar, vénen les Nimfes i l'envolten. Corren i juguen prop de les ones.

Entra Dafne (Solo).

Apollo se n'enamora i la festeja (Pas a dos). La noia el defuig.

Les Nimfes, de mica en mica, s'enretiren i els deixen sols.

Escena 2ª — Apollo. Dafne. Surt el sol.

Apollo assetja la noia cada cop amb més vehemència. Dafne, reiteradament, refusa l'amor del déu i es fa escàpola. Apollo reté a la mà un vel de la donzella i el besa. Se'n van.

Escena 3ª — Pastors i Nereides. Després, Apollo.

Entren les Nereides perseguides pels Pastors i dansen plegats. És una dansa d'amor: l'etern festeig del Mar i la Muntanya. En retirar-se el conjunt, acabada la seva intervenció, una Nerei-

da i un Pastor queden sols, abraçats, enmig de l'escena. En sorprendre'ls Apollo, fugen.

Escena 4ª — Apollo.

Apollo (Solo). Expressa la seva passió per Dafne i el seu neguit per posseir-la. Se'n va.

Escena 5ª — Dafne. Nimfes. Després, Apollo. Una veu interna (crits de Dafne).

Dafne i les seves companyes van a la platja per prendre un bany. Apollo assetja amb deler creixent la seva estimada. Les Nimfes intenten protegir-la. Apollo, irat, les dispersa. Dafne fuig. Apollo l'encalça, l'atrapa i, en el moment en què va a aconseguir-la, la verge, aterrida, s'encomana a Gea, sa mare. La Terra l'escolta, obre la sina i salva la casta donzella dels desigs del déu pastor, colgant-la per sempre, piadosament.

Escena 6ª — Apollo. Nimfes. Després, Nereides i Pastors. Cor de Verges.

Apollo contempla atònit el trànsit de Dafne. Un cor interior de veus femenines entona un càntic de lloança a la deessa. Les Nimfes dansen. La terra trontolla. El cos de ball s'atura. Tots queden immòbils. A poc a poc, a l'indret on ha estat immolada la donzella, hi creix un llorer. Un raig de sol cau sobre l'arbre. Apollo s'hi acosta i l'abraça. Dóna mostres de penediment. En home-natge a la seva estimada, convertida en llorer, cull unes branques i en fa una corona. Temps a venir el llor servirà per a consagrar la glòria dels poetes i dels herois. Cauen del cel fulles de llorer. Entren les Nereides i els Pastors. Ballen amb les Nimfes. Mentre els conjunts van desapareixent entre calitges, apareix un cercle lluminós envoltant el llorer, símbol de la Victòria.

TELÓ